FIL-PRIM'AWLA TAL-QORTI ~IVILI

IM}ALLEF

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.

ILLUM l-Erbg]a, 3 ta' Lulju, 2002

Kaw\a Numru 51
~itazz. Nru. 1078/01JRM

MIDDLE SEA INSURANCE p.l.c. surrogata fid-drittijiet tal-assikurat tag]ha Roger Muscat sija bil-polza u sija bil-li[i u l-istess Roger Muscat

vs

Carmel |AMMIT

Il-Qorti:

Rat l-Att ta`-~itazzjoni mressaq fil-15 ta' {unju, 2001, li bih l-atturi ippremettew:

Illi fl-20 ta' Marzu 2000 fi Tirq il-Mazzola, San Pawl il-Ba]ar waqt li l-attur kien isuq il-mutur numru ROG 666]areg

f'daqqa wa]da minn Blue Lagoon Restaurant il-kelb iswed tar-razza Ciwawa proprjeta' tal-konvenut li kien ta]t il-kustodja u responsabilita' tieg]u, u li]oloq emergenza lill-attur b'konsegwenza li ikkaguna in`ident billi baqa' die]el gol-]ajt u kkaw\a danni fl-istess mutur li kien assikurat ta]t polza comprehensive mas-so`jeta' attri`i;

Illi dan l-in`ident [ara unikament min]abba negligenza u imperizja da parti tal-konvenut billi \amm kelb ming]ajr ma ha il-prekawzjonijiet kollha me]tiega, kif ji[i pruvat waqt it-trattazzjoni tal-kaw\a;

Illi in vista tal-imsemmija polza is-so`jeta' attri`i g]amlet tajjeb g]ad-danni kagunati mill-konvenut b'konsegwenza tal-istess in`ident;

Illi d-danni kollha sofferti mis-so`jeta' attri`i b'konsegwenza tal-in`ident fuq imsemmi jammontaw g]al elf tmien mija u g]axar liri u tmienja u erbg]in `entezmu (Lm1810.48,0) kif ji[i pruvat waqt it-trattazzjoni tal-kaw\a;

Illi l-konvenut g]alkemm mitlub biex taddivjeni g]all-likwidazzjoni]las tad-danni, baqa' inadempjenti;

G]alhekk is-so`jeta' attri`i talbet lil din l-Onorabbli Qorti g]aliex m'g]andhiex g]ar-ragunijiet premessi:

1. Tiddidkjara lill-konvenut unikament responsabbli g]all-in`ident fuq imsemmi u g]ad-danni konsegwenzjali sofferti mis-so`jeta' attri`i billi dan l-in`ident [ara min]abba negligenza u imperizja da parti tal-istess konvenut billi \amm kelb ming]ajr ma ha l-prekaw\jonijiet kollha me]tiega kif qabel imsemmi;

2. Tillikwida dawn id-danni fis-somma ta' Lm1810.48,0 fuq imsemmija jew somma verjuri li ti[i likwidata minn din il-Qorti okkorrendo bl-opera ta' periti nominandi;

3. Konsegwentement m’g]andux il-konvenut ji[i kundannat i]allas lill-atturi in linea ta’ danni l-ammont hekk likwidat;

Bl-img]ax u bl-ispejje\ inkluzi dawk tal-ittra uffi`jali tad-29 ta’ Mejju 2000 kontra l-konvenut li huwa ngunt minn issa g]as-subizzjoni;

Rat id-Dikjarazzjoni ma]lufa u n-Nota tax-Xiehda tal-atturi;

Rat id-Degriet tag]ha tas-27 ta’ Novembru, 2001, li bih ordnat il-bidla mitluba fl-att ta`-`itazzjoni;

Rat li l-im]arrek, notifikat kif imiss bl-Avvi\ tas-Smig] tal-kaw\a u b’kopja tal-att ta`-`itazzjoni bil-mezz tal-affissjoni u tal-pubblikazzjoni fil-21 ta’ Di`embru, 2001[1], naqas li jressaq Nota tal-E``ezzjonijiet fi\-\mien mog]ti lilu mil-li[i u kif ukoll li jidher jew b’xi mod ie]or jikkontesta t-talba attri`i kull meta l-kaw\a ssej]et, u b’hekk baqa’ kontuma`i;

Rat in-Nota mressqa mill-kumpannija attri`i fl-10 t’April, 2002, li biha naqqset it-talba tag]ha b’disg]a u sittin lira Maltija (Lm 69);

Rat il-provi dokumentali mressqin mill-kumpannija attri`i;

Semg]et ix-xhieda tal-atturi;

Semg]et lill-avukat tal-atturi;

Rat l-atti kollha tal-kaw\a;

Rat id-degrieti tag]ha tal-10 t’April, 2002, u tal-20 ta’ {unju, 2002, li bihom]alliet il-kaw\a g]as-sentenza;

Ikkunsidrat:

[1] Pa[. 14 *tergo* tal-pro`ess

Illi b'din il-kaw\a l-atturi qeg]din ifittxu lill-im]arrek g]ad-danni m[arrbin meta l-kelb tieg]u]abat g]all-attur Roger Muscat u waqqg]u minn fuq il-mutur tieg]u. L-attur Muscat kien assikurat mal-kumpannija attri`i;

Illi, kif ing]ad, l-im]arrek baqa' kontuma`i, i\da billi l-kontuma`ja m'hijiex meqjusa b]ala stqarrija tat-talba attri`i, il-Qorti qieset li tisma' l-provi kollha li l-atturi dehrilhom li kellhom iressqu, mhux inqas min]abba l-fatt ta' kif [iet ikkaw\ata l-]sara lill-attur Muscat;

Illi <u>g]al dak li jirrigwarda l-provi mressqa</u>, jirri\ulta li waqt li fl-20 ta' Marzu, 2000, l-attur Roger Muscat kien qieg]ed isuq il-mutur tieg]u tal-g]amla *Honda*, re[istrat ROG-666, fi Triq il-Mazzola, Bu[ibba, g]all-]abta tas-sag]tejn ta' wara nofsinhar,]are[g]all-g]arrieda kelb iswed minn [o stabiliment bl-isem ta' *Blue Lagoon Restaurant* li jinsab f'dik it-triq, u [era wara l-mutur tal-attur. Dak inhar tal-in`ident, il-mutur kien assikurat ta]t polizza *comprehensive* mal-kumpannija attri`i. Il-mutur kien ilu madwar sena fuq it-triq;

Illi mal-mossa tal-kelb, l-attur infixel, baqa' die]el [o]ajt u nqaleb bil-mutur b'kollox u [arrab]sarat ta' `erta daqs fih u xi [rie]i ]fief fuq persuntu. Wara l-in`ident, il-mutur ma setax jinsaq u [iet irmonkat[2];

Illi l-attur kien ressaq taba g]all-kumpens l-g]ada tal-in`ident[3], u l-kumpannija assikuratri`i attri`i bag]tet *surveyor* tag]ha biex je\amina l-mutur fit-23 ta' Marzu, 2000[4]. L-istess kumpannija attri`i]allset lill-attur is-somma ta' elf seba' mija u tmintax-il lira Maltija u tmienja u erbg]in `ente\mu (Lm 1718.48) b]ala kumpens g]as-saldu tal-]sara

[2] Dok "JL5", f'pa[. 30 tal-pro`ess

[3] Xhieda ta' John Lentini tal-10.4.2002, f'pa[[. 35-6 tal-pro`ess

[4] Ara Dok "JL3", f'pa[. 27 tal-pro`ess

m[arrba fil-mutur, fil-25 ta' Mejju, 2000[5], billi l-]sara fil-mutur kienet tali li ma kienx jaqbel li jissewwa;

Illi l-ver\joni ta' kif se]] l-in`ident hija mfissra (a) kemm fir-rapport tal-in`ident[6]; (b) mix-xhieda tal-attur Muscat[7]; u (`) mix-xhieda ta' xhud Roderick Mallia[8], li dak il-]in kien qieg]ed ja]sel il-karozza tieg]u f'garaxx f'dik it-triq u ra kulma kien qieg]ed ji[ri;

Illi minn dak li]are[b]ala prova dwar kif se]] l-in`ident, il-Qorti hija soddisfatta li dak li [ralu l-attur Muscat ma kienx]tija ta' sewqan traskurat jew min]abba nuqqas ta']ila. Jidher li t-triq li fuqha kien qieg]ed isuq jafha g]aliex joqg]od ftit biss 'il bog]od minnha f'Bu[ibba stess;

Illi l-kwestjoni kollha ddur fuq il-parti li kellu l-kelb li]abat g]alih. Din il-ver\joni tal-kelb ukoll hija korroborata mit-tliet g]ejjun ta' prova li ssemmew aktar 'il fuq. Ix-xhud Mallia \ied jg]id ukoll li 'l dak il-kelb ma kienx l-ewwel darba li rah u kien jaf min huwa sidu. Is-sehem tal-im]arrek f'dak li se]] wara l-in`ident ukoll huwa dokumentat. Jo]ro[ `ar mir-rapport tal-in`ident li l-im]arrek kien sid il-kelb li]abat g]all-attur, u meta tkellem mieg]u l-pulizija li fassal ir-rapport, stqarr li l-kelb ma kienx marbut, g]alkemm wera dubju kemm fil-fatt seta' g]amel dak li l-attur Muscat qal li g]amillu. Madankollu, ix-xhieda ta' Roderick Mallia hija ta' min jorbot fuqha, u hu kien xhud barrani u attendibbli li ra dak li kien qieg]ed isir. Ra lill-kelb jaqbad ma' sieq l-attur u kien jaf il-kelb ta' min hu. Ta' min iqis ukoll li skond il-ver\joni mog]tija lill-pulizija mill-attur dak il-]in tal-in`ident, l-im]arrek issu[[erixxa lill-attur biex jekk irid ifittex lill-kelb g]all-]sara li [arrab fil-mutur!;

Illi <u>g]al dak li jirrigwarda l-aspetti legali tal-ka\</u>, il-Qorti ssib li l-]sara m[arrba mill-attur Muscat kienet l-effett dirett tal-

[5] Ara Dok "JL4", f'pa[. 29 tal-pro`ess
[6] Dok "JL2", f'pa[[. 25-6 tal-pro`ess
[7] Xhieda mog]tija fl-10.4.2002, f'pa[. 31-2 tal-pro`ess
[8] Xhieda mog]tija fl-10.4.2002, f'pa[[. 33-4 tal-pro`ess

in`ident li se]], u li, kif ing]ad, ma kien hemm l-ebda ]jiel ta' ]tija min-na]a tieg]u dwaru. Il-kumpannija attri`i kienet marbuta li tag]mel tajjeb g]all-]sara li [arrab l-assikurat tag]ha, u jidher li s-somma m]allsa lill-attur kienet taqbel mal-]sarat identifikati mis-*surveyor* jumejn wara l-in`ident. Dwar l-ispejje\ l-o]rajn mitluba mill-kumpannija attri`i, dawn jidhru li huma mist]oqqa wkoll g]aliex huma l-ispejje\ li normalment jintalbu biex jin]are[it-tag]rif mitlub u biex isiru l-a``ertamenti me]tie[a;

Illi, f'dan il-ka\, jid]ol l-aspett tar-rabta tal-im]arrek mal-in`ident. Il-li[i tag]milha `ara[9] li sid ta' annimal huwa responsabbli g]all-]sara li dik il-bhima tikkaw\a lil]addie]or, u din ir-responsabbilta' tg]odd kemm jekk l-annimal ikun ta]t il-kontroll tas-sid u wkoll jekk ikun]arab lil sidu. G]alkemm sid ta' annimal jitqies responsabbli, tali presunzjoni hija wa]da *juris tantum*, u je]tie[li min i[arrab]sara juri li kien l-annimal tal-im]arrek li kien il-kaw\a tal-]sara m[arrba[10]. I\da ladarba din ir-rabta tintwera kif imiss g]as-sudisfazzjon tal-Qorti, ir-responsabbilta' li titnissel hija wa]da assoluta, li taqa' biss bil-prova li l-fatt se]] min]abba forza ma[[uri jew min]abba l-]tija ta' min ikun [arrab il-]sara[11]. Din il-prova trid issir minn sid l-annimal innifsu[12];

Illi fil-ka\ li g]andha quddiemha l-Qorti, l-attur Muscat se]]lu juri li l-kaw\a immedjata tal-in`ident li kellu kien ri\ultat tal-attakk tal-kelb tal-im]arrek u li ma kienx hemm kontributorjeta' min-na]a tal-attur. Ma ntweriex li kien hemm xi `irkostanza ta' forza ma[[uri. Il-Qorti tqis li l-im]arrek stqarr li lill-kelb ma kienx \ammu marbut. Dan in-nuqqas irid iwie[eb g]alih hu. Dan in-nuqqas jo]loq ir-rabta ta' responsabbilta' tal-im]arrek mal-]sara li [arrab l-attur Muscat, u, b'konsegwenza ta' hekk, mal-ispejje\ li g]amlet il-kumpannija attri`i biex tikkumpensah tal-]sara fil-mutur;

---

[9] Art. 1040 tal-Kap 16
[10] App. ~iv. **10.1.1964** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Mallia vs Xuereb Montebello*** (Kollez. Vol: **XLVIII.i.20**)
[11] P.A. **21.2.1967** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Scicluna vs |ahra*** (Kollez. Vol: **LI.ii.804**)
[12] P.A. **4.3.1963** fil-kaw\a fl-ismijiet ***Mer`ieca vs |ammit*** (Kollez. Vol: **XLVII.ii.683**)

G]al dawn ir-ra[unijiet il-Qorti qeg]da tidde`iedi billi, fil-kontuma`ja tal-im]arrek:

**Tilqa' l-ewwel talba attri`i** u tiddikjara lill-im]arrek, b]ala s-sid tal-kelb li ]abat g]all-attur Muscat, responsabbli vikarjament g]all-in`ident li se]] fl-20 ta' Marzu, 2000, meta l-attur Muscat inqaleb bil-mutur tieg]u re[istrat ROG-666 fi Triq il-Mazzola, Bu[ibba, u g]all-]sara li l-attur [arrab fil-mutur tieg]u f'dak l-in`ident;

**Tilqa' t-tieni talba attri`i** u tillikwida l-]sara m[arrba mill-kumpannija attri`i fis-somma ta' elf seba' mija u wie]ed u erbg]in elf lira Maltija u tmienja u erbg]in `ente\mu (Lm 1741.48);

**Tilqa' t-tielet talba attri`i** u tikkundanna lill-im]arrek i]allas lill-kumpannija attri`i s-somma ta' elf seba' mija u wie]ed u erbg]in lira maltija u tmienja u erbg]in `ente\mu (Lm 1741.48) b]ala danni likwidati; u

Kif ukoll **tikkundanna** lill-im]arrek i]allas l-ispejje\ kollha tal-kaw\a, u l-img]axijiet legali fuq is-somma likwidata b'effett mill-21 ta' Di`embru, 2001, sal-jum tal-]las effettiv.

Moqrija

ONOR. JOSEPH R. MICALLEF LL.D.,
3 ta' Lulju, 2002

Charles Falzon,
Deputat Re[istratur,
3 ta’ Lulju, 2002